

חלק ג

במאמר הזה נחקור את הפסוק הבא מספר ישעיהו,

"לִכֵּן יִתֵּן אֱדֹנָי הוּא לָכֶם אוֹת: הִנֵּה הֶעֱלַמָּה הָרָה וַיִּלְדֶת בֵּן, וְקָרְאתָ שְׁמוֹ עִמָּנוּ אֵל" "

ישעיהו ז.יד

נשאלת השאלה האם יש קשר בין הפסוק הזה למשיח?
החלק העיקרי של תפילות שחרית, מינחה, ומעריב הוא תפילת השמונה עשרה.
במשך העמידה אנחנו מבקשים מה' לשלוח את גואל ישראל, שהוא המשיח.
מהו תפקידו של המשיח? תפקידו הוא להביא את הגאולה השלימה לעולם.
צריך להבין בפשטות מהי הגאולה? הפסוק הבא מתאר את מהותה של גאולה,

"וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם, וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים; וְאַתֶּם, תִּהְיוּ-לִי לְעָם." "

ויקרא כו.יב

הפסוק הזה מגלה את מטרתה של הגאולה- שלום בין ה' לבין בני אדם. הקב"ה רוצה לגור עם בני אדם באופן דומה למצב שהיה בגן עדן. כתוצאה מחטא עץ הדעת אדם וחוה גורשו מהגן ולכן נוצר הצורך לאנושות להיגאל.

הרבנים קוראים ליציאת מצרים הגאולה הראשונה לכן זה לא מפתיע שהפסוק הבא מתאר את המאורע הזה.

"אֲנִי יְהוָה אֵל הַיְכָלְכֶם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, מִהֵי־תִלְהָם, עֲבָדִים; וְאֲשַׁבֵּר מִטְּוֵת עַלְכֶם, וְאֶחְלַק אֶתְכֶם קוֹמָמִיּוֹת." "

ויקרא כו.יג

ישעיהו ז.יד מדבר על ילד שייוולד ושמו הוא עמנואל. כפי שאמרנו הקב"ה רוצה לגור עמנו לכן הפסוק הזה מתאר את הדרך שיבוא המשיח לעולם הזה. כדי לפרש את הפסוק באופן נכון צריך לשים לב לתוכן של הפסוק.

ישעיהו ז. יד הוא חלק מפרשה שמתחילה בפרק ו' ומסיימת בסוף פרק יב. פרק ו' פותח בהצהרה שמבהירה לקורא את זמן הנבואה הזאת "בשנת מות המלך עזיהו...". ישעיהו ראה חזון של הקב"ה וקדושו. הנביא גם שמע את השרפים אשר קראו זה אל זה ואמרו, "קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו". כאשר ישעיהו שמע שכל העולם יהיה מלא של קדושתו של הקב"ה הוא נבהל מאוד. מדוע ישעיהו פוחד כל כך?

"נאמר אוי-לי כי-נדמיתי, כי איש טמא-שפתיים אנכי, ובתוך עם-טמא שפתיים, אנכי יושב: כי, את-המלך יהנה צבאות--ראו עיני."

ישעיהו ו.ה

הנביא נבהל מכיוון שהוא ראה את קדושתו של ה' ושמע שהקדושה הזאת תמלא את כל העולם. ישעיהו ידע את מצבם המרושע של בני אדם ולכן חשב שאם כל העולם יימלא בקדושתו של השם אז אנושות תושמד. שני הפסוקים הבאים מלמדים שהקב"ה לא רצה להשמיד את בני האדם, אדרבה הוא רוצה לגאול אותם,

"וינעף אלי, אהד מן-השרפים, ובידו, רצפה; במלקחים--לקח, מעל המזבח. ניגע על-פי--וי אמר, הנה נגע זה על-שפתיך; וסר עוונך, וחסאתך תכפר."

ישעיהו ו.ו-ז

שאר פרק ו' עוסק בישעיהו עצמו שמקבל את התפקיד לבשר את המסר שה' רוצה לגאול את עם ישראל אבל לצערו העם לא יגיב למסר הזה באופן נכון למשך הרבה זמן.

"וי אמר, לך ואמרת לעם הנה: שמעו שמוע נאל-תבינו, וראו ראו נאל-תדעו. השמן לב-העם הנה, ואזניו הכבד ועיניו השע: פן-יראה בעיניו ובאזניו ישמע, ולבבו יבין ונשב--ורפא לו. נאמר, עד-מתי אדני; וי אמר עד אשר אם-שאו ערים מאין יושב, ובתים מאין אדם, והאדמה, תשאה שממה. ורחק יהנה, את-האדם; ורבה העזובה, בקרב הארץ."

ישעיהו ו.י-יב

למרות שהעם לא יגיב כהלכה במשך זמן רב, והערים יושמדו והעם ילך לגלות, העם היהודי ישרוד,

"ועוד ביה עשריה, ונשבה והיתה לבער: פאלה וכאלון, אשר בשלכת מצבת בם--זרע קדש, מצבתה."

ישעיהו ו.יג

הפסוק הזה מלמד שאף על פי שיבואו הרבה צרות לעם ישראל, העם היהודי (זרע קודש) ישרוד ולכן הבטחתו של המשיח לא אבודה.

פרק ז מספר על המשיח. הנביא מבהיר לקורא דרך מלך אחז והאירועים שעבר במשך חייו את הנבואה הזאת. מלך אחז היה מלך רע,

"בַּשָּׁנָה שִׁבְע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה, לָפֶקַח בֶּן-רְמְלִיָּהוּ, מֶלֶךְ אֲחָז בֶּן-יֹותָם, מֶלֶךְ יְהוּדָה. בֶּן-עֶשְׂרִים שָׁנָה, אֲחָז בְּמִלְכוֹ, וְשֵׁשׁ-עֶשְׂרֵה שָׁנָה, מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם; וְלֹא-עָשָׂה הַיָּשָׁר, בְּעֵינֵי יְהוָה אֵל--כִּי הָיוּ--כְּדוֹד אָבִיו. וַיֵּלֶךְ, בְּדַרְכֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל; וְגַם אֶת-בָּנוֹ, הֶעֱבִיר בָּאֵשׁ, כֶּתֶב עֲבוֹת הַגּוֹיִם, אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה אֶת־מִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּזְבַּח וַיִּקְטֹר בַּבָּמֹת, וְעַל-הַגְּבָעוֹת, וַתַּחַת, כָּל-עֵץ רַעְעָן."

מלכים ב טז.א-ד

מלך אחז ועם ישראל נזקקו להיגאל, אבל אף אחד מהם לא עסק בעניינים רוחניים. אחז והעם נבהלו מאוד כאשר שמעו שרצין ופקח עלו לירושלים למלחמה,

"וַיְהִי בַיָּמֵי אֲחָז בֶּן-יֹותָם בֶּן-עֲזַרְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה, עָלָה רִצְיִן מֶלֶךְ-אַרָם וּפְקַח בֶּן-רְמְלִיָּהוּ מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל רִוּשָׁלַם, לְמִלְחָמָה, עָלֶיהָ; וְלֹא יָכַל, לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ." ישעיהו ז.א

אחז והעם חשבו שהמלחמה הזאת תהווה בעיה גדולה, אבל הקב"ה אמר לישעיהו שהוא יגיד לאחז שהמלחמה הזאת לא תתמש,

"...הַשֹּׁמֵר וְהַשְׁקֵט אֶל-תִּירָא, וּלְכַבֵּךְ אֶל-יָרֵךְ, מִשְׁנֵי זַנְבוֹת הָאוֹדִים הַעֲשָׂנִים..." ישעיהו ז.ד

"כֹּה אָמַר, אֲדֹנָי יְהוָה: לֹא תְקוּם, וְלֹא תִהְיֶה."

ישעיהו ז.ז

אחז לא האמין בדבר האלוקים לכן ה' אמר לו שיבקש אות כדי לאשר שהנבואה הזאת תתאמת.

"שָׁאֵל-לְךָ אוֹת, מֵעַם יְהוָה אֵל הַיָּךְ; הַעֲמֵק שְׁאֵלָה, אוּ הַגִּבֵּה לְמַעְלָה." ישעיהו ז.יא

תשובתו של אחז מראה שהוא לא רצה להאמין בה',

"נִי אֶמֶר, אָחִיז: לֹא-אֶשְׁאַל וְלֹא-אֶנְסֶה, אֶת-יְהוָה."

ישעיהו ז.יב

זוהי בעיה שקיימת בין הרבה אנשים, הם לא רוצים לדעת את דבר האלוקים. הקב"ה אמר שהוא ייתן סימן אבל לא למלך אחז. זה מאוד משמעותי שהנבואה הזאת ניתנה דווקא לבית דויד,

"נִי אֶמֶר, שְׁמַעוּ-נָא בֵּית דָּוִד: הִמְעַט מִכֶּם הִלְאוֹת אַנְשִׁים, כִּי תִלְאוּ גַם אֶת-
אֵלֵי הָי."

ישעיהו ז.יג

יש למושג "בית דויד" משמעות מיוחדת. "בית דויד" מרמז לאנשים שהם ייגאלו ויכנסו למלכות ה'. כלומר, האנשים שיגיבו לדבר האלוקים דרך האמונה ולא כמו אחז שסרב להאמין ואפילו לא ביקש אות. פסוק י"ד ניתן כדי לעזור לאנשים הנאמנים לזהות את גואל ישראל. עכשיו אנו מוכנים להתחיל לפרש את הפסוק הזה.

"לִכֵּן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא, לָכֶם--אוֹת: הִנֵּה הֶעֱלַמְהָ, הִרְהִי וַיִּלְדֹת בֵּן, וְקָרָאת שְׁמוֹ,
עֲמָנוּ אֵל."

ישעיהו ז.יד

אף על פי שאחז סרב לבקש אות הקב"ה נתן לו אות. חשוב להבחין שהפסוק כתוב באופן מיוחד עם המילה "הוא". המשפט, "לִכֵּן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא, לָכֶם—אוֹת..." המשמעות, ה' **עצמו** ייתן את אות... "לפיכך הנבואה הזאת מדברת על אירוע שבו אדם לא יכול ליצור. העובדה הזאת גם נתמכת במילה "אות". המילה הזאת מדברת על סימן על טבעי. למשל,

נִי אֶמֶר לוֹ יְהוָה, לִכֵּן כָּל-הַרְג קִינוּ, שְׂבָעְתִּים, יָקָם; וַיִּשֶׁם יְהוָה לְקִינוֹ אוֹת, לְבִלְתִּי
הַכּוֹת-אֶתוֹ כָּל-מִצָּאוֹ.

בראשית ד.טו

הפסוק הזה מדבר על סימן (אות) שה' שם על קין שיצר מצב שאף אחד לא יוכל להרוג את קין. האם יכול בן אדם אנושי לשים סימן כזה? בוודאי שלא! כל פעם שהמילה "אות" הופיעה בכתבי הקודש היא מתארת פעולה שאך ורק הקב"ה יכול לעשות. לכן ישעיהו ז' יד מתאר אירוע שה' עשה כדי לאשר את ההבטחה שלו.

עכשיו הקורא יודע שהפסוק הזה מדבר על אירוע על טבעי אבל מה הוא האירוע הזה?

"הִנֵּה הָעֵלְמָה, הָרָה וַיִּלְדֶת בֵּן..."

הפסוק אומר שתהיה התעברות. נשים הרו כל יום, מדוע ההתעברות הזאת היא על טבעית? כי האשה שהרתה היא עלמה. הנצרות והיהדות התווכחו על משמעותה של המילה "עלמה" במשך אלפיים שנה. הנצרות טוענת שהמילה "עלמה" משמעותה בתולה והיהדות אומרת שהמילה "עלמה" משמעותה נערה. המילה "עלמה" מופיעה שבע פעמים בתנ"ך, כדאי לחקור כמה מהפעמים הללו.

פעם ראשונה,

"הִנֵּה אֵן כִּי נָצַב, עַל-עֵין הַמַּיִם; וְהִנֵּה הָעֵלְמָה, הִיא צְאֵת לְשֵׂא ב, וְאֶמְרָתִי אֵלֶיהָ, הַשְּׂקִינִי-נָא מְעַט-מַיִם מִכַּדָּךְ"

בראשית כד. מג

אליעזר קרא לרבקה עלמה בפסוק הזה, בפסוק אחר רבקה נקראת בתולה

וְהִנְעֶךְ, טִבֵּת מְרֵאָה מְאֹד--בְּתוּלָה, וְאִישׁ לֹא יִדְעָה; וְתַכְדֵּה הָעֵינָה, וְתַמְלֵא כַדָּה וְתַעַל.

בראשית כד. טז

אנחנו למדנו מהפסוקים הללו, למרות שעלמה היא נערה, הנערה חייבת להיות גם בתולה. הדגשתה של המילה "עלמה" היא הצדקתה של הנערה. כגון מרים אחותו של משה רבינו,

וְתֵאמֶר-לָהּ בֵּת-פְּרָעָה, לְכִי; וְתַלְךְ, הָעֵלְמָה, וְתַקְרָא, אֶת-אִם הַיָּלֵד. שמות ב. ח

גם בספר תהלים המילה "עלמה" מופיעה כדי לתאר נערות צדיקות העובדות את הקב"ה:

קִדְמוּ שָׁרִים, אַחַר נַגְנִים; בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת, תוֹפְפוֹת.

מזמור סח. כו

לכן אפשר להסיק שהמילה "עלמה" מתארת נערה בעלת מידות טובות. אין מקום להסיק שנערה שנקראת עלמה כבר התנסתה בתשמישי המיטה. לסיכום אין ספק שישעיהו מתכוון לבתולה אבל הוא בחר במילה "עלמה" כדי להדגיש שהבתולה הזאת היא בעלת מידות טובות. אם ישעיהו לא התכוון לבתולה אז ההקשר של אירוע על טבעי לא התקיים.

שאר הפסוק מגלה שבן ייולד ושמו יהיה עמנואל. למה בן ולא בת? מה משמעותו השם עמנואל? איך השם מתייחס לפרקים הבאים? המאמר הבא בע"ה יענה על השאלות הללו.